

SLOVENSKI GOSPODAR

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO
Z MESEČNO PRILOGO „KMECKO DELO“

Uredništvo in upravnništvo: Maribor, Koroška 5.
Telefon 21-13

Izhaja vsako sredo
Cene: Letno 32 din, polletno 16 din,
četrtletno 9 din; inozemstvo 64 din.
Poštno-čepkovni račun številka 10.603
Reklamacije niso poštnine proste.

Cene inseratov: Cela stran
din 2000—, pol strani din 1000—,
četrt strani din 500—, 1/8 strani
din 250—, 1/16 strani din 125—
Mali oglasi vsaka beseda din 1—

Norveška vztraja v borbi

Nemci gospodarji na južnem Norveškem

Kakor smo že parkrat poročali, so izkrcali Nemci svoje čete v norveškem glavnem mestu Oslo in vseh važnejših pristaniščih, kakor: Kristiansund, Stavanger, Bergen, Trondhjem in Narvik. Istočasno z izkrcavanjem so se polastili tudi vseh glavnih norveških obmorskih letališč in jih pretvorili v važna oporišča za svoja številna letala. Dasi so jim zavezniki precej onemogočili zalaganje izkrcanih čet z vojnimi potrebščinami, živim in ojačenji, so vendar stalno okrepčevali zasedene norveške postojanke s pomočjo letal in manjših prevoznih ladij.

Tudi zaveznikom je uspelo izkrcanje v manjših ter težje dostopnih lukah in zalivih, kakor: Alesund, Andalsnes in Namsos. Iz teh oporišč so začeli prodirati proti nemškim četam, katere so po stalnih ojačenjih napredovale s pomočjo letal in motoriziranih oddelkov iz Osla proti severu s ciljem, da izvojujejo zvezo svoje glavne armade z oddelki, kateri so zasedali srednjo Norveško iz zgoraj omenjenih glavnih norveških pristanišč. Nemcem je uspelo po srditih bojih z zavezniškimi četami, da so se njihove iz Osla napredujoče čete združile z onimi, ki so bile na pohodu iz Bergena in Trondhjema. To združenje je onemogočilo odločilno bitko pri Trondhjemu, katera je bila napovedana med zavezniškimi četami in Nemci. Združenje nemških oddelkov iz raznih oporišč je ogrožalo zaveznike, ki so se odločili v zadnjem trenutku za umik iz vse južne Norveške.

Sredi minulega tedna so se zavezniki srečno izmuznili iz zajetja od strani Nemcev in so se vkrcali brez vsakih izgub pri Namsosu. Vkrčevanje je pričelo 1. maja zvečer in je bilo končano 5. maja zjutraj. Med vkrčevanjem nemška letala niso bombardirala zavezniških prevozov. Norveške čete so krile do zadnjega vkrčevanja in odbijale vse nemške navale.

Nekaj norveških čet je po umiku zaveznikov iz južne Norveške ostalo tam in so prišle v zelo neprijeten položaj, ker se niso mogle nikamor umakniti. Bile so obkoljene od vseh strani, zato jim ni preostalo drugega, kot da so položile orožje in se vdale.

Iz juga Norveške umaknjene zavezniške čete so bile prepeljane na sever proti Narviku, kjer bo sedaj težišče vseh vojnih gibanj,

in kamor lahko pošiljajo Nemci svojim tamošnjim okrog 4000 mož brojčim oddelkom oskrbo in ojačenja le po zraku.

V pokrajini okrog Narvika pa prav sedaj vlada zelo slabo vreme s snežnimi viharji, kar zelo ovira letalsko delovanje. Vojskovanje je omogočeno le smučarjem in še tem radi visokega gorovja le v omejenem obsegu.

Angleški ministrski predsednik o umiku

Umik zaveznikov iz južne Norveške je zadel na ostro obsodbo v Londonu in Parizu. Ministrski predsednik Chamberlain je dal dne 2. maja v parlamentu izjavo o položaju po umiku na Norveškem z naslednjimi besedami:

»Naša vojska se je borila na južnem Norveškem z velikimi težavami, predvsem zaradi dejstva, da so bila vsa važnejša letališča v sovražnih rokah, tako da nismo imeli možnosti, da bi bili udejstvovanje nemškega letalstva uspešno odbili. Nemci so s svojim znanim preziranjem smrtne nevarnosti tudi

za lastne ljudi pošiljali lahko večja ojačenja na Norveško kakor mi. V to svrhu imajo na razpolago tudi boljše luke kakor mi. Zato smo se odločili, da prizadevanja naše vojske za zavzetje Trondhjema z juga niso mogoča ter smo odredili, da umaknemo čete s tega ozemlja in jih porabimo drugod. S pomočjo odličnega sodelovanja naše mornarice kakor tudi po zaslugi poveljnika angleške vojske v tem odseku, generala Pageta, ter po zaslugi spretnosti naših čet so se vse naše čete pred nosom nemških letališč spet vkrcale, ne da bi bile izgubile pri tem tudi samo enega moža.

Števila žrtev vseh dosedanjih bojov na Norveškem ne morem povedati. Mislim pa, da nismo imeli velikih izgub. Zaključek po treh tednih vojne je: čeprav smo opustili misel na zavzetje Trondhjema, je vendar premoč v ravnotežju sil na Norveškem trenutno na zavezniški strani. Nemčiji se na Norveškem ni posrečil tak sprehod kakor na Danskem. Hitler nemški pohod je bil preprečen s pogumnim odporom norveškega naroda in s prizadevanjem zaveznikov. Nemci so imeli velike izgube tako na morju kakor tudi na kopnem in v zraku. Norveška pa kljub temu ni bila zavzeta in dovoz železne rude preko Narvika v Nemčijo je za dogleden čas ustavljen.

Doslej je Nemčija v norveških bojih izgubila dve oklopnici, ki sta bili poškodovani, potopljene pa so bile tri do štiri križarke, 11 rušilcev, pet podmornic in 30 prevoznih ladij. Pri tem je izgubilo življenje več tisoč nemških mornarjev in vojakov. Deset nadaljnjih nemških prevoznih ladij je bilo torpediranih ter so se verjetno prav tako potopile. Tako je izgubila Nemčija skupno nad 60 ladij. V istem času so bile naše izgube naslednje: štirje rušilci, tri podmornice, ena manjša ladja (Bittons s 1190 tonami), pet ribiških ladij. Pet drugih bojnih ladij je bilo poškodovanih od nemških letal, neka tovorna ladja je bila torpedirana.

Norveška proti premirju z Nemčijo

Norveško vojno ministrstvo je razglasilo 4. maja, da sta se vrhovni poveljnik norveške armade ter njegov generalni štab vkrcala na neko angleško ladjo, ki je odplula v neznano smer. Norveški kralj Haakon je še vedno na norveškem ozemlju.

Norveški zunanji minister Koht je imel po londonskem radiu 6. maja govor, v katerem je poudarjal nadaljevanje odpora Norvežanov z besedami: »Nemški vpad na Norveško bo zabeležen v zgodovini kot eno najtežjih zlih dejanj. Naša vojska in mornarica nista bili pripravljeni na zavraten napad. Toda mornarica kakor vojska sta nudili odpor in vsa čast jima. Pa tudi sedaj je naša vojska gospodar velikega dela države ter se pokori kralju in zakoniti narodni vladi. Norvežant naj ne bodo nestrpni. Pomislijo naj na zahodne sile, v katerih časti je, da bodo osvobodile Norveško od zasedbe Nemcev. Prepričan sem, da bodo storili zavezniki vse in tudi dosegli ta cilj.»